

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANTALYA KONYAALTI BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	13
8. EKLER	53

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: İnşaat Sınıflarına Göre Bina Sayısı	23

KISALTMALAR

AATUHK	: Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
ASAT	: Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü
AŞ	: Anonim Şirket
ETV	: Elektrik Tüketim Vergisi
İLBANK	: İller Bankası Anonim Şirketi
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
SDT	: Sosyal Denge Tazminatı
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	: Türk Lirası
VUK	: Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması
2. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini Ödemek ile Yükümlü Sorumlularca Verilen Beyannamelerin Gerçeği Yansıtıp Yansıtmadığının Kontrolünün Sağlanmaması
3. İşyeri Çalışma Ruhsatı Harcından Muaf Olan İşyerlerinin Vergi Yükümlülükleri Açısından Takibinin Yapılamaması
4. Bilet Bedeli Olarak Sağlanan Gayri Safi Hasılat Üzerinden Alınması Gereken Eğlence Vergisinin Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması
5. Bina Vergisi Tarh ve Tahakkuk İşlemlerinde Bina İnşaat Sınıflarının Hatalı Tespit Edilmesi
6. Belediye Sınırları İçerisinde İşletilen Kaynaklardan Kaynak Suları Harcının Alınmaması
7. İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetlerinde Eksiklikler Bulunması
8. Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İş Yerlerinin Bulunması
9. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması
10. Belediye Alacaklarının Zamanaşımına Uğratılması
11. Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Kapsamında Belediye Şirketine Hakedişlerin Vergi ve Sosyal Güvenlik Prim Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi
12. Memur ve İşçi Personele Arşiv Araştırması ve Güvenlik Soruşturması Yapılmadan İşe Başlatılması
13. Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi'nin Konusu Dışında Hükümler İçermesi ve Üst Limit Şartına Uyulmaması
14. Belediyenin Sürekli İşçi Kadrolarına Mevzuata Aykırı Personel Alımı Yapılması

15. İmara Aykırı Yapılara İlişkin Encümen Kararlarının Uygulanmaması

16. Konyaaltı Belediyesi Hizmet Alanı İçerisinde İmara Aykırılıkların Bulunması ve Kaçak Yapılarla İlgili Etkin Bir Çalışma Yapılmaması

17. Derneklere Taşınmaz Tahsis Edilmesi

18. Trafo Yerlerinin Devir İşlemlerinin Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzelkişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Konyaaltı Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Konyaaltı Belediyesi, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesi olup belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır. İlçenin Türkiye İstatistik Kurumu 2024 yılı verilerine göre yerleşik nüfusu 196.079 kişi olup 39 mahallesi bulunmaktadır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar,

konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Konyaaltı Belediyesinin karar organı olan Konyaaltı Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 31 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır.

5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, Konyaaltı'nın

nüfus sayısına göre en çok iki belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Konyaaltı Belediyesinin teşkilatı; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni, Belediye Başkanı, 2'si meclis üyeleri arasından, 3'ü de memurlar arasından atanan 5 Başkan Yardımcısı, doğrudan Başkana bağlı Özel Kalem Müdürlüğü ve Teftiş Müdürlüğü ile görev ve hizmet alanlarına göre başkan yardımcılarına bağlı olarak faaliyetlerini yürüten 25 adet hizmet biriminden oluşmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçi statüsünde personel çalıştırılmaktadır. Konyaaltı Belediyesinde çalışan personele ilişkin bilgiler istihdam türüne göre aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilen Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	432	250
Sözleşmeli Personel	-	5
Kadrolu İşçi	214	68
Geçici İşçi		3
Toplam	646	326
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1013

Konyaaltı Belediyesinde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, işçiler ise 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Konyaaltı Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Konyaaltı Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile

gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri		218.155.000,00	100.958.300,00 -37.000,00	319.076.300,00	306.741.166,81	12.335.133,19	
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri		24.165.000,00	16.049.000,00	40.214.000,00	38.249.921,24	1.964.078,76	
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri		1.397.100.000,00	168.484.000,00 -94.528.500,00	1.471.055.500,00	1.139.036.246,84	332.019.253,16	
4	Faiz Giderleri		15.000.000,00	45.466.000,00	60.466.000,00	60.465.715,87	284,13	
5	Cari Transferler	4.772,34	19.080.000,00	8.655.000,00	27.739.772,34	22.882.794,29	4.822.205,71	34.772,34
6	Sermaye Giderleri		291.050.000,00	500.000,00 -113.242.800,00	178.307.200,00	15.786.414,23	162.520.785,77	
7	Sermaye Transferleri		1.450.000,00	344.000,00	1.794.000,00	1.793.008,41	991,59	
8	Borç Verme		3.000.000,00	-3.000.000,00				
9	Yedek Ödenek		131.000.000,00	-129.648.000,00	1.352.000,00		1.352.000,00	
Toplam		4.772,34	2.100.000.000,00	340.456.300,00 -340.456.300,00	2.100.004.772,34	1.584.955.267,29	515.014.732,31	34.772,34

Konyaaltı Belediyesinin 2024 yılı bütçesi ile 2.100.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 4.772,34 TL ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 2.100.004.772,34 TL olmuştur. Yıl içinde 1.584.955.267,29 TL bütçe gideri yapılmış, 515.014.732,31 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 34.772,34 TL ödenek ise 2025 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	423.600.000,00	251.036.751,61	635.000,86	250.401.750,75	59,11
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	225.612.000,00	161.370.336,72	601.382,05	160.768.954,67	71,26
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	2.200.000,00	1.483.850,00	0	1.483.850,00	67,45
05- Diğer Gelirler	1.060.588.000,00	618.916.230,13	2.445.414,34	616.470.815,79	58,13
06- Sermaye Gelirleri	190.000.000,00				
08-Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler (-)	2.000.000,00				

Toplam	1.900.000.000,00	1.032.807.168,46	3.681.797,25	1.029.125.371,21	54,16
--------	------------------	------------------	--------------	------------------	-------

Belediyenin 2024 yılı net bütçe geliri, bütçe gelir tahmininin % 54,16'sı seviyesinde 1.029.125.371,21 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Yıl İçinde Eklenen (TL)	Yıl İçinde Düşülen (TL)	Yıl Sonu Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	218.155.000,00	100.958.300,00	37.000,00	319.076.300,00	306.741.166,81	96,13
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	24.165.000,00	16.049.000,00	-	40.214.000,00	38.249.921,24	95,12
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.397.100.000,00	168.484.000,00	94.528.500,00	1.471.055.500,00	1.139.036.246,84	77,43
04- Faiz Gideri	15.000.000,00	45.466.000,00	-	60.466.000,00	60.465.715,87	100
05- Cari Transferler	19.080.000,00	8.655.000,00	-	27.739.772,34	22.882.794,29	82,49
06- Sermaye Giderleri	291.050.000,00	500.000,00	113.242.800,00	178.307.200,00	15.786.414,23	8,85
07- Sermaye Transferleri	1.450.000,00	344.000,00	-	1.794.000,00	1.793.008,41	99,94
08- Borç Verme	3.000.000,00	-	3.000.000,00	-	-	-
09- Yedek Ödenekler	131.000.000,00	-	129.648.000,00	1.352.000,00	-	-
Toplam	2.100.000.000,00	340.456.300,00	340.456.300,00	2.100.004.772,34	1.584.955.267,29	75,47

2024 yılında bütçe giderleri, toplam ödeneğin %75,47'si seviyesinde 1.584.955.267,29 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	125.471.063,42	183.611.773,15	251.036.751,61	46,34	36,72
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	34.161.074,31	65.570.120,38	161.370.336,72	91,94	146,10
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler		507.137,69	1.483.850,00	-	192,59
Diğer Gelirler	185.366.111,77	355.530.158,07	618.916.230,13	91,80	74,08
Sermaye Gelirleri	25.067.137,00	225.500.000,00		799,58	-100
Toplam	370.065.386,50	830.719.189,29	1.032.807.168,46	124,48	24,33
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	784.946,70	2.119.776,28	3.681.797,25	170,05	73,69
Net Toplam	369.280.439,80	828.599.413,01	1.029.125.371,21	124,38	24,20

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre %24,20 oranında 200.525.958,20 TL artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde % 146,10, diğer gelirlerde % 74,08 ve vergi gelirlerinde % 36,72 gerçekleşen artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	68.084.006,43	145.956.917,62	306.741.166,81	114,38	110,16
SGK Devlet Prim Giderleri	10.746.311,39	17.958.966,95	38.249.921,24	67,12	112,99
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	314.899.037,47	759.496.197,29	1.139.036.246,84	141,19	49,97
Faiz Giderleri	12.208.617,60	17.053.943,96	60.465.715,87	39,69	254,56
Cari Transferler	5.827.390,00	14.348.150,67	22.882.794,29	146,22	59,48
Sermaye Giderleri	36.185.023,12	77.505.999,12	15.786.414,23	114,19	-79,63
Sermaye Transferleri	782.510,86	916.433,83	1.793.008,41	17,11	95,65
Borç Verme	3.045.000,00	2.000.000,00		-34,32	-100
Yedek Ödenek					
Toplam	451.777.896,87	1.035.236.609,44	1.584.955.267,29	129,15	53,10

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında bir önceki yıla göre %53,10 oranında 549.718.657,85 TL artış göstermiştir. Gider kalemleri incelendiğinde artışın büyük ölçüde mal ve hizmet alım giderleri ile personel giderlerinden kaynaklandığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; Dönem net faaliyet geliri 1.263.232.693,66 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 1.643.926.151,11 TL ve faaliyet gideri 2.520.446.136,38 TL olan İdare, 2024 yılını 386.712.708,39TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Konyaaltı Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu anonim şirketler (AŞ) aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Konyaaltı Temizlik İnşaat Organizasyon Tic. ve San. AŞ	100.000,00	100.000,00	100
2	Feslikan Tur. AŞ	7.000.000,00	7.000.000,00	100
3	Antalya Zeytinpark Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret AŞ	10.000.000,00	1.000.000,00	10
4	Antalya Fuarçılık İşletme ve Yatırım AŞ (ANFAŞ)	110.000.000,00	15.037,00	0,01367

5	Antalya Yön. Dan. Elektrik Enerjisi Üretim Hiz. İnş. Taah. San. ve Tic. AŞ	33.000.000,00	198.000,00	0,6
---	--	---------------	------------	-----

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Konyaaltı Belediyesinin muhasebe kayıt ve işlemleri, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar

- 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
- 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi, yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi

kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim

prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesinde iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olarak tanımlanmıştır.

Aynı maddenin devamında malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ile yöntemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemlerin ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirleneceği, geliştirileceği ve uyumlaştırılacağı ifade edilmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; "kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme" bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Bu çerçevede Konyaaltı Belediyesi'nin iç kontrol sistemi; anılan Tebliğ'de yer verilen kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak değerlendirilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

Organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirildiği ve personele tebliğ edildiği anlaşılmıştır.

İş akış süreçleri ile yetki devirleri ve sınırlarının yazılı olarak belirlendiği, yapılan görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alındığı görülmüştür.

"Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yapıldığı, Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikasının belirlenmesine ilişkin çalışmaların kısmen yerine getirildiği, hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlendiği tespit edilmiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

İdarenin Stratejik Planı ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak birimlerin ve personelin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Performans programı içerik olarak yasal mevzuata uygun olarak hazırlanmış ve bütçenin performans hedefleri ve faaliyetleri ile ilişkilendirilmiştir.

İdare tarafından iç kontrol riskleri ve kurumsal riskler güncel olarak tanımlanmış ve riskler her bir birim bazında belirlenmiştir.

Riskler kurum personelinin katılımıyla belirlenmiştir. Bu bağlamda Müdürlüklerde çalışan personelden birim işleyişini bilen ve Birim Müdürüne yakın görevde çalışan personel için Başkanlık Makamından alınan onay ile Birim ve Alt Birim Risk Koordinatörleri belirlenmiştir. Koordinatörler kendi birimindeki risk çalışmalarını tüm birim personelinin katılımı ile Risk Strateji Belgesinde öngörülen aralıklarla yürütmektedir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından iç kontrol risklerini tespit edecek ve etkisini en aza indirecek kontrol faaliyetleri ve kontrol faaliyetlerinden sorumlu birimler belirlenmiştir.

İdarede iş akış süreçlerini belirleyen şema, çizelge vb. yazılı doküman mevcut olup görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alındığı tespit edilmiştir.

İdarenin ön mali kontrol sistemi harcama birimleri ve mali hizmetler birimi tarafından oluşturulmuştur. İlgili mevzuat uyarınca ön mali kontrol gerçekleştirilmektedir.

Bilgi ve İletişim Standartları

Kurumun yönetim bilgi sistemi, yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve analiz yapma imkânı sunacak şekilde tasarlanmıştır.

İdarede ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak idare faaliyet raporu hazırlanmış ve internet sitesinde kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

İdarede ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak veri kayıt ve dosyalama sistemi mevcuttur. Bu sistemin gelen ve giden bütün evrakı kapsayacak şekilde ve personel tarafından ulaşılabilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Belediyede kullanılan bilgi yönetim sisteminde modüller bazında veri girişi, sorgulama ve raporlama kullanıcı tanımlı olarak işletilmektedir. Tüm kullanıcılar için erişim yetkileri tanımlanmakta ve yetkisiz erişimler engellenmektedir.

İzleme Standartları

İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmış ve uygulanmaya başlanılmıştır.

İdarenin 2024 yılı faaliyet raporu ekinde üst yönetici ve mali hizmetler birim yöneticisi tarafından imzalanan iç kontrol güvence beyanı yer almaktadır.

Belediyenin organizasyon yapısı içerisinde İç Denetim Birimi bulunmadığı, 12.07.2006 tarih ve 26226 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış bulunan İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ekinde 3 adet İç Denetçi sayısı belirlendiği, bununla birlikte söz konusu yönetmelik ile kamu idarelerinin iç denetçi ihtiyaçlarının Denetim Koordinasyon Kuruluna bildirmeleri gerektiği ancak; Konyaaltı Belediyesinde İç Denetçi kadrosu bulunmadığı, ayrıca halihazırda İç Denetçi kadrosu talebinde bulunulmadığı görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Antalya Konyaaltı Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

Nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle Bütçe emanetleri hesabına kaydedilen giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun; “Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar” başlıklı 34'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında;

“Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeyle bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.”,

“Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61'inci maddesinin 6'ncı fıkrasında;

“Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur...”

hükümlerine yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe emanetleri hesabına ilişkin “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 249'uncu maddesinde ise;

“...
b) Bütçe emanetlerinden yapılacak ödemeler

Bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenlenir. Bütçe emanetlerine alınan tutarlar muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenir. Tutarın emanete alınması sırasında istihkak sahibine verilen veya istihkak sahibine verilemediği için muhasebe biriminde saklanan muhasebeleştirme belgesinin bir nüshası muhasebe işlem fişine bağlanır. Emanete alınan tutar bir defada ödenemediği takdirde, daha sonra yapılacak ödemelere ilişkin fişe, ilk ödemeye ait fişin yevmiye tarih ve numarası yazılır.”

Denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; idarelerin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde alınan mal veya hizmet karşılığı tutarlar 320 Bütçe emanetleri hesabına kaydedilir ve ödemeler giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilir. Emanet hesapta izlenen giderlerin ödenmesinin, kayda alınma sırasına göre gerçekleştirmesinden muhasebe yetkilileri sorumludur.

Belediyenin 320 Bütçe emanetleri hesabından yapılan ödemelerinin incelenmesi sonucunda; yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olarak, ödemelerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı, bazı ödemelerin 320 Bütçe emanetleri hesabına kayıt edilenlerin bazılarının bir yıl içinde dahi ödenmediği, bahsi geçen ödemelerden daha sonra 320 Bütçe emanetleri hesabına alınan tutarlardan bazılarının ise aynı ay içerisinde ödemesinin gerçekleştiği tespit edilmiştir. Kamu İdaresince söz konusu tespitin giderilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı, süreçlerin henüz devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda belediyenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde 320 Bütçe emanetleri hesabına kaydedilen tutarlara ilişkin ödemelerin, giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini Ödemek ile Yükümlü Sorumlularca Verilen Beyannamelerin Gerçeği Yansıtıp Yansıtmadığının Kontrolünün Sağlanmaması

İdarece, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca elektrik tüketicilerinden tahsil edilen Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini (ETV) ödemek ile yükümlü sorumlularca verilen beyannamelerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığının tespit edilmesi ve kontrolünün sağlanmasına ilişkin işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 34, 35, 36, 37, 38 ve 39’uncu maddeleri çerçevesinde düzenlenmiştir. Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde elektrik tüketim vergisine tabi olan tüketicilere uygulanan tüketim vergisine ilişkin 2464 sayılı Kanun’un;

“Mükellef ve sorumlu” başlıklı 35’inci maddesinde; elektrik ve havagazı tüketenler, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini ödemekle mükellef olduğu, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’na göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşların satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu olduğu, organize sanayi bölgelerinde tüketilen elektrik enerjisinin vergisini organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerine elektriği temin eden kuruluş tarafından ödeneceği,

“Matrah” başlıklı 37’nci maddesinde; verginin matrahının elektriğin iletimi, dağıtımı ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının satış bedeli olduğu, matraha vergi, fon ve payların dahil edilmeyeceği,

“Nispet” başlıklı 38’inci maddesi ile Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin: a) İmal ve istihsal, taşıma, yükleme boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1, b) (a) bendi dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 5, c) Havagazının satış bedelinden yüzde 5 nispeti üzerinden alınacağı,

“Beyan ve ödeme” başlıklı 39’uncu maddesinde ise; elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takibeden ayın 20’nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları, elektrik ve havagazı işleri bütçesi içinde yer alan belediyelerin bu hükümden müstesna olduğu,

Hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan; 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun; "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinde bu Kanun'un uygulanmasında;

Dağıtım şirketi: Belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımı ile iştigal eden tüzel kişiyi,

Görevli tedarik şirketi: Dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki ayrıştırması kapsamında kurulan veya son kaynak tedariki yükümlüsü olarak Kurul tarafından yetkilendirilen tedarik şirketini,

Serbest tüketici: Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

Tedarik şirketi: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin toptan ve/veya perakende satılması, ithalatı, ihracatı ve ticareti faaliyetleri ile iştigal edebilen tüzel kişiyi,

ifade eder denilmek suretiyle tanımlanmıştır.

Yine aynı Kanun'un "Dağıtım faaliyeti" başlıklı 9' uncu maddesinin birinci fıkrasında; dağıtım faaliyeti, lisansı kapsamında, dağıtım şirketi tarafından lisansında belirlenen bölgede yürütüleceği, dağıtım şirketinin, lisansında belirlenen bölgede sayaçların okunması, bakımı ve işletilmesi hizmetlerinin yerine getirilmesinden sorumlu olduğu,

"Toptan ve perakende satış faaliyetleri" başlıklı 10'uncu maddesinin dördüncü fıkrasında; dağıtım şirketi tarafından yürütülmekte olan perakende satış faaliyetinin görevli tedarik şirketi tarafından yerine getirileceği, görevli tedarik şirketinin ilgili dağıtım bölgesinde bulunan serbest tüketici olmayan tüketicilere EPDK tarafından onaylanan perakende satış tarifeleri üzerinden elektrik enerjisi satışı yapacağı,

Mezkûr maddenin beşinci fıkrasında ise; görevli tedarik şirketinin, serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde, başka bir tedarikçiden elektrik enerjisi temin etmeyen tüketicilere, son kaynak tedarikçisi sıfatıyla elektrik enerjisi sağlamakla yükümlü olduğu,

belirtilmektedir.

Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin "Dağıtım lisansı sahibinin hak ve yükümlülükleri" başlıklı 33'üncü maddesinin ikinci fıkrasının;

(a) bendinde; lisansında belirlenen bölgedeki dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin sayaçlarının kurulumu, bakımı ve işletilmesi hizmetlerini yürütmekten, söz konusu bölgede yer alan sayaçları okumak ve elde edilen verileri ilgili tedarikçilerle ve piyasa işletmecisiyle paylaşmaktan,

(r) bendinde ise; dağıtım sistemine bağlı tüm gerçek ve tüzel kişilere ait kayıtları tutmaktan, puant taleplerini kaydetmekten ve sayaç kayıtlarını izlemekten

Dağıtım lisans sahibinin yükümlü olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK), Türkiye Belediyeler Birliğine muhatap 06.10.2024 tarihli ve 976464 sayılı yazısında;

Belediye tüzel kişilikleri tarafından muhtelif tarihlerde Kuruma çok sayıda müracaat olduğu, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca elektrik tüketicilerinin ödemekle yükümlü oldukları Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin (ETV) tahsilinde sorunlar yaşandığı, tüketicilerden tahsil ettikleri ETV'yi belediyeye ödemek ile yükümlü sorumlularca verilen beyannamelerin gerçeği yansıtmayı yansıtmadığının tespit edilebilmesi ve kontrolünün sağlanabilmesi için konuya ilişkin bilgi ve/veya ilgili elektrik dağıtım şirketi nezdinde işlem tesis edilmesinin talep edildiği,

Buna istinaden, EPDK'nın 23.05.2024 tarihli ve 894570 sayılı yazı ile; başvuru yapılan belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara enerji satışı yapan görevli tedarik şirketi ile diğer tedarik şirketlerine ilişkin bilgileri paylaşabileceği, söz konusu tedarikçilerin hizmet sağladığı tüketicilere ilişkin ETV'ye konu bedellerin hesaplanmasında kullanılması gerekli olan diğer verilerin belediyeler tarafından ilgili tedarik şirketlerinden temin edilmesi gerektiği hususunun 21 (yirmi bir) elektrik dağıtım şirketine bildirildiği anlaşılmıştır.

Bu kapsamda yalnızca;

Genel aydınlatma tüketimleri ve kaçak tahakkuklarına ilişkin ETV'ye esas veriler ile belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara enerji satışı yapan görevli tedarik şirketi ile diğer tedarik şirketlerine ilişkin bilgilerin bölgede görevli elektrik dağıtım şirketinden talep edilmesi,

Tedarikçilerin, belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara sağladığı elektrik satış hizmeti çerçevesinde oluşan ETV'ye konu bedellerin hesaplanmasında kullanılması gerekli olan diğer verilerin ise ilgili tedarik şirketinden istenilmesi,

Belediyeler tarafından tedarikçilerden temin edilen bilgiler hakkında tereddüt hasıl olması durumunda ise ilgili tedarikçilerin hizmet verdiği tüketicilere ait tesisat bilgilerinin bildirilmesi ile sınırlı kalmak üzere ilgili elektrik dağıtım şirketinden ilave bilgi talep edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

EPDK'nın Türkiye Belediyeler Birliğine, üyelerinin resmi olarak bilgilendirilmesi talebiyle gönderdiği bu yazı, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunda yer alan ve belediyelerin önemli gelirlerinden olan ETV'ye ilişkin olarak; tüketicilerden tahsil ettikleri ETV'yi ödemekle yükümlü sorumlularca verilen beyannamelerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığının tespit edilebilmesi ve kontrolünün sağlanabilmesi, dolayısıyla gelir kaybının önlenmesi açısından önemli bir adım olarak görülmektedir.

Yapılan incelemede, 2024 Kasım ayında Konyaaltı Belediyesi sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara enerji satışı yapan görevli tedarik şirketi ile diğer tedarik şirketleri olmak üzere 32 tedarik şirketinin ETV beyannamesi gönderdiği, söz konusu tedarik şirketlerinin beyannamelerine esas toplam 4.347.904,14 TL tutarında ETV tahakkuk ettirildiği, bu tutarın 3.271.101,47 TL'sinin bölgede görevli elektrik dağıtım şirketi tarafından beyan edildiği, bu bağlamda Belediye tarafından ETV'yi ödemek ile yükümlü sorumlularca verilen beyannamelerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığının tespit edilebilmesi ve kontrolünün sağlanabilmesine yönelik herhangi bir işlem tesis edilmediği anlaşılmıştır. Kamu İdaresince söz konusu bulguyla ilgili işlemlere başlanıldığı, mükelleflerce verilen beyannamelere ilişkin aylık veri istemek suretiyle kontrollerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Belediye tarafından Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ile ilgili olarak;

Genel aydınlatma tüketimleri ve kaçak tahakkuklarına ilişkin ETV'ye esas veriler ile belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara enerji satışı yapan görevli tedarik şirketi ile diğer tedarik şirketlerine ilişkin bilgilerin bölgede görevli elektrik dağıtım şirketinden,

Belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara sağladığı elektrik satış hizmeti çerçevesinde oluşan ETV'ye konu bedellerin hesaplanmasında kullanılması gerekli olan diğer verilerin ise ilgili tedarik şirketlerinden,

Tereddüt hasıl olması durumunda ise ilgili tedarikçilerin hizmet verdiği tüketicilere ait tesisat bilgilerinin bildirilmesi ile sınırlı kalmak üzere ilave bilgilerin ilgili elektrik dağıtım şirketinden,

Talep edilmesi ve bu verilerin değerlendirilerek elektrik tüketicilerinden tahsil ettikleri ETV'yi ödemek ile yükümlü sorumlularca verilen beyannamelerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığının tespit edilmesi ve kontrolünün sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: İşyeri Çalışma Ruhsatı Harcından Muaf Olan İşyerlerinin Vergi Yükümlülükleri Açısından Takibinin Yapılamaması

İşyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olan iş yerlerine ilan ve reklam vergisi, çevre temizlik vergisi ve emlak vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği, dolayısıyla söz konusu iş yerleri için bu vergilere ilişkin tahakkuk işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 12’nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Kanun’un 16’ncı maddesinde ise, vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde, ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde, ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20’nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, bu verginin tarh ve tahakkuk ettirileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Kanun’un “Çevre temizlik vergisi” başlıklı mükerrer 44’üncü maddesinde ise, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait tahakkuk eden çevre temizlik vergisinin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği belirtilmiştir.

Diğer yandan 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun’un 2’nci maddesinde avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren işyerleri, tabipler, noterler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuştur.

Uygulamada, iş yerleri için vergi mükellefiyetleri, İdareye işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak için başvuruda bulunulduğunda oluşturulmaktadır. Ancak, yukarıda bahsi geçen işyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olan iş yerleri için ise, çevre temizlik vergisi, ilan ve reklam vergisi ve emlak vergisi mükellefiyeti, bu iş yerlerince bizzat başvuru durumları haricinde oluşturulmamaktadır.

Yapılan incelemede; Belediye sınırları içinde faaliyet gösteren 3572 sayılı Kanun’un 2’nci maddesi kapsamındaki iş yerleri için ilan ve reklam vergisi, çevre ve temizlik vergisi ve emlak vergisi mükellefiyetinin tesis edilmediği; bu nedenle belirtilen iş yerlerinden söz konusu

vergilerin tahakkuk ve tahsil işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresince, işyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olan iş yerlerine ilan ve reklam vergisi, çevre temizlik vergisi ve emlak vergisi mükellefiyeti tesis edilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Belediyenin öz gelirlerinden olan söz konusu vergilerin tahakkuk ve tahsilat oranının yükseltilmesi için periyodik olarak aktif işyerlerine ilişkin verilerin vergi dairesinden/mal müdürlüğünden temin edilerek çapraz kontrollerin yapılması, birimler arası entegrasyonun sağlanarak vergilendirme süreçlerinin sistematik hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Bilet Bedeli Olarak Sağlanan Gayri Safi Hasılat Üzerinden Alınması Gereken Eğlence Vergisinin Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması

Konyaaltı Belediyesi sınırlarında bulunan ve Büyükşehir Belediyesine bırakılan alanlar kapsamında olmayan Lunapark için bilet bedeli olarak elde edilen gayri safi hasılat üzerinden alınması gereken eğlence vergisinin tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin "c" ve "d" bentlerinde; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin % 20'sinin müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, % 30'unun nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan % 50'si ile Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçlar Büyükşehir belediyesi gelirleri arasında sayılmıştır.

Öte yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin gelirleri" başlıklı 59 uncu maddesinde, Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma paylarının Belediye geliri olduğu hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 17'nci maddesinde ise, Kanun'un 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin Eğlence Vergisine tabi olduğu, 18'inci maddesinde verginin mükellefinin, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzelkişiler olduğu, 20'nci maddesinde; biletle girilen yerlerde, Eğlence Vergisi hariç olmak üzere bilet bedeli ve bilet bedeli dışında bağış veya başka adlar altında alınan paralar dahil olarak sağlanan gayri safi hasılatın verginin matrahını oluşturacağı, 21'inci maddesinde ise sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden %20 nispetinde eğlence vergisi alınacağı, 22'nci maddesinde de eğlence

vergisinin biletle girilen yerlerde bilet bedeline eklenmek suretiyle hesaplanacağı, bilet bedeli ile birlikte alınan verginin takip eden 20'nci gün içinde ilgili belediyeye ödeneceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde; büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar dışında kalan işletmelere ilişkin eğlence vergisinin ilçe belediyelerince tahsil edilmesi gerekmekte olup; lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden alınacak eğlence vergisi, bilet bedeli ve başka adlar altında alınan paralar dahil olarak sağlanan gayri safi hasılatın %20 si oranında olacaktır.

Ancak yapılan incelemede, Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde bulunan ve büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar kapsamında olmayan Lunapark'ın eğlence vergisinin konusunu teşkil eden eğlence faaliyetlerinden bilet veya bu mahiyette bedel içeren kartlar aracılığıyla yararlanılmasına rağmen, ilgili İşletme tarafından bilet bedeli ve bilet bedeli dışında başka adlar altında alınan paralar dahil olarak sağlanan gayri safi hasılat üzerinden %20 oranında eğlence vergisi ödenmediği görülmüştür. Kamu İdaresince söz konusu bulguyla ilgili işlemlere başlanıldığı, hukuki ve idari süreçlerin henüz devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, gelir potansiyeli yüksek söz konusu verginin takip ve tahsilinin yapılmaması, Belediye gelirlerinin düşük kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmesi gereken işletmelerle ilgili gerekli çalışmalar yapılarak eğlence vergisi tahakkuklarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Bina Vergisi Tarh ve Tahakkuk İşlemlerinde Bina İnşaat Sınıflarının Hatalı Tespit Edilmesi

Belediye sınırları içerisinde emlak vergisine tabi olan binaların, inşaat sınıfları ayrımının inşaat sınıflarının tayinine esas alınacak nitelikler ortaya konulmadan belirlendiği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesinde; binalar için emlak vergi değerinin, Maliye ve Bayındırlık ve İskân Bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekaresi normal inşaat maliyetleri ile arsa veya arsa payı vergi değerinin toplamı olduğu ve bu hususların çıkarılacak bir yönetmelikle hesaplanacağı ifade edilmiştir. 02.07.2018 tarihli

ve 700 sayılı KHK'nın 59'uncu maddesiyle, bu maddede yer alan "tüzük" ibaresi "yönetmelik" şeklinde değiştirilmiştir.

Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük'ün "Binaların inşaat sınıflarına göre ayrımı" başlıklı 10'uncu maddesinde; binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi, kalitesi ve benzeri hususlar dikkate alınarak binalar, lüks inşaat, birinci sınıf inşaat, ikinci sınıf inşaat, üçüncü sınıf inşaat, basit inşaat olmak üzere beş sınıfa ayrılmıştır.

Bahse konu 10'uncu maddenin son fıkrasındaki hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 15.12.1982 tarihli ve 17899 sayılı Resmî Gazete'de "Bina İnşaat Sınıflarının Tespitine Dair Cetvel" yayımlanmıştır. Cetvelde; binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi ve kalitesi gibi özelliklere yer verilmiş, binalar Tüzük'e uygun olarak beş sınıfa ayrılmış ve her sınıf için on adet kriter belirlenmiştir.

Bina inşaat sınıflarının doğru tespit edilmesi binaların vergi değerinin tespitinde büyük önem arz etmektedir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre binaların vergi değeri bina inşaat maliyet bedeli ile arsa payı değerinden oluşmaktadır. Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük'ün "İnşaat maliyet bedelinin hesaplanması" başlıklı 20'nci maddesine göre; inşaat maliyet bedeli, binanın dıştan dışa yüzölçümü ile metrekare normal inşaat maliyet bedelinin çarpılması ve hesaplanan metrekare normal inşaat maliyet bedeline, ilan olunan bedelde nazara alınmamış ise, kalorifer veya klima tesisatı için % 8, asansör tesisatı için ayrıca % 6 oranında ilave yapılmak suretiyle bulunmaktadır. Metrekare normal inşaat maliyet bedelleri; binaların kullanılış tarzları, inşaat nevileri ve sınıflarına göre Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığıyla birlikte belirlenmekte ve uygulanacağı bütçe yılından önce ilan olunmaktadır.

Her bütçe yılından önce yayımlanan Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğ eklerinde yer verilen "Binaların Metrekare Normal İnşaat Maliyet Bedellerini Gösterir Cetveller" incelendiğinde, metrekare normal inşaat maliyet bedellerinin bina sınıflarına göre belirlendiği görülmektedir. Bina sınıfının, olması gerekenden daha düşük bir sınıf olarak belirlenmesi; inşaat maliyet bedelinin, dolayısıyla bina vergi değerinin olması gerekenden daha az miktarda hesaplanmasına, idare tarafından daha az miktarda emlak vergisi tahakkuk ve tahsilatı yapılmasına sebep olabilecektir.

Konuyla ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 14 Seri no.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde; binanın gireceği sınıfın, belirlenen özelliklerden yarıdan fazlasını taşıyıp taşımadığına bakılarak belirleneceği, binada anılan özelliklerden yarıdan fazlası yoksa, bu defa özellikleri itibarıyla en yakın olduğu sınıfın beyan edileceği, diğer taraftan, binanın bir alt veya üst sınıftan hangisine gireceği konusunda tereddüde düşülen hallerde, rayiç bedelin beyan edilmesinin esas olduğu da dikkate alınarak, bir üst sınıf olarak bildirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Tüzük'ün 3'üncü maddesinde; inceleme yetkisine sahip memurların, mükelleflerden emlakın genel durumuna, kullanış tarzına ilişkin gerekli bilgileri isteyebileceği, 4'üncü maddesinde ise; inceleme yetkisine sahip memurların, vergi değeri takdir edilecek bina, arsa ve araziye gezip görebileceği ifade edilmiştir.

Antalya Konyaaltı Belediyesi emlak vergisi mükellef kayıtlarının incelenmesi neticesinde; bina inşaat sınıflarına göre bina dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: İnşaat Sınıflarına Göre Bina Sayısı

Bina İnşaat Sınıfları	Bina Adedi	Yüzde (%)
Lüks İnşaat	2.317	2,02
Birinci Sınıf İnşaat	40.657	35,46
İkinci Sınıf İnşaat	56.230	49,04
Üçüncü Sınıf İnşaat	14.634	12,77
Basit İnşaat	826	0,72
Toplam	114.664	100

Yukarıdaki tabloya göre; belediye sınırları içerisinde emlak vergisine tabi toplam 114.664 adet binanın sadece %2,02 sinin lüks inşaat sınıfında vergilendirildiği, yoğunluğun ikinci sınıf inşaat grubunda olduğu, lüks inşaat üzerinden vergilendirmenin Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde bulunan yapılar göz önünde bulundurulduğunda oldukça düşük kaldığı görülmüştür. Kamu İdaresince bina inşaat sınıflarının doğru tespit edilmesini teminen Mali Hizmetler Müdürlüğü ile İmar Müdürlüğü'nün de dahil olacağı bir komisyon kurulması için çalışmalara başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, binalara ait proje ve yapı kullanma izin belgelerinde belirtilen nitelikler bina inşaat sınıflarının belirlenmesi ve ayrılması için yeterli düzeyde olmadığından, İdarenin binanın

genel durumuna ilişkin bilgileri istemesi ve idare personelinin vergi değeri takdir edilecek binanın özelliklerini bir tutanakla tespit etmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Belediye Sınırları İçerisinde İşletilen Kaynaklardan Kaynak Suları Harcının Alınmaması

Belediye sınırları içindeki kaynaktan çıkarılarak şişelenen ve satılan kaynak suyundan harç alınmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 63'üncü maddesinde, özel kaplara doldurulup satılacak olan kaynak sularının belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulmasının kaynak suları harcına tabi olduğu; 64'üncü maddesinde, kaynak suları harcını, kaynak sularını özel işaretli kaplara doldurup satanların ödemekle mükellef oldukları; 65'inci maddesinde, kaynak suları harcının maddede gösterilen hadler içerisinde düzenlenecek tarife göre alınacağı; 66'ncı maddesinde, kaynak suları harcının, bu suların satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz karşılığı peşin ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu mevzuat hükümlerine göre; belediyelerin kaynak suları harcı alabilmesi için, şişelenen suların kaynaktan alınıp alınmadığının denetlenmesi ve şişeleme esnasında özel işaret konulması hizmetlerinin verilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, belediye sınırları içerisinde yer alan Doyran Mahallesi mevkiinde kaynak suyu bulunduğu ve özel bir firma tarafından kaynağından çıkarılıp şişelenerek ülke genelinde satışa sunulduğu, buna karşın belediye tarafından yukarıda yer verilen Kanun hükümleri çerçevesinde şişelenen suların kaynaktan alınıp alınmadığının denetlenmemesi ve şişeleme esnasında özel işaret konulması hizmetlerinin verilmemesi nedeniyle kaynak suları harcının alınmadığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresince söz konusu bulguyla ilgili işlemlere başlanıldığı, hukuki ve idari süreçlerin henüz devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla; Belediye sınırları içerisindeki Doyran Mahallesi mevkiinden çıkarılan kaynak suyuna ilişkin hizmetlerin verilerek belediye gelirleri arasında sayılan kaynak suları harcının alınması gerekmektedir.

BULGU 7: İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetlerinde Eksiklikler Bulunması

Belediyenin yetki ve görev alanı içinde faaliyet gösteren iş yerlerine ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesine göre; belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, ilan ve reklam vergisine tabidir. Aynı Kanun'un 13'üncü maddesinde ise, ilan ve reklam vergisinin mükellefinin; yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dâhil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un “Tarife ve nispet” başlıklı 15'inci maddesinde; dükkân, ticari ve sınai müesseseler ile serbest meslek erbaplarınca çeşitli yerlere asılan ve takılan levha, yazı, resim gibi her çeşit sabit ilan ve reklamlar ile ışıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamların metrekaresinden yıllık olarak alınabilecek taban ve tavan tutarlar belirlenmiştir.

Aynı Kanun'un “Vergi ve harç tarifelerinin tespiti” başlıklı 96'ncı maddesinde; 15'inci maddede belirtilen vergi ve harç tarifelerinin Kanun'da belirlenen alt ve üst sınırları aşmamak üzere Cumhurbaşkanı tarafından tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren işyerleri tarafından asılan tabela, levha, ışıklı tabela vb. aracılığıyla yapılan her çeşit ilan ve reklamlardan m2 başına Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen tutarda ilan ve reklam vergisi alınması gerekmektedir.

Bir önceki denetim döneminde Vergi Dairesi Başkanlığından temin edilen verilere göre belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren aktif işyeri sayısı 13.600'dür. Ancak 2024 yıl sonu itibarıyla ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilen iş yeri sayısının 2794 olduğu tespit edilmiştir. İlan ve reklam vergisi mükellefiyeti açısından, faal iş yeri sayısından Büyükşehir Belediyesinin yetki ve sorumluluğu altında bulunan iş yerleri çıkarıldığında dahi ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilen iş yeri sayısının çok düşük kalacağı açıktır. Kamu İdaresince, Büyükşehir Belediyesi yetki ve sorumluluğundaki işyerleri sayısı düşülerek kalan mükellefler üzerinden kontrol işlemlerinin devam ettiği ifade edilmektedir.

Bu itibarla, vergi kaybına sebebiyet verilmemesini teminen; söz konusu vergi kaynağının daha verimli bir şekilde kullanılması ve bundan sonraki süreçte ilan ve reklam

vergisi mükellefiyetinin sağlıklı bir şekilde tesis edilebilmesi için etkin bir yoklama ve takip mekanizması oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 8: Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İş Yerlerinin Bulunması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanında faaliyette bulunan iş yerlerinden önemli bir kısmının çevre temizlik vergisi mükellefiyetinin bulunmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 44'üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, verginin mükellefinin ise binaları kullananlar olduğu ve mükellefiyetin binaların kullanılması ile başlayacağı belirtilmiştir.

Belediyenin yetki alanına giren çevre temizlik vergisi'nin konusu, ticari işyerleri ile diğer şekilde kullanılan binalar olup, mükellefi ise bu binaları kullanan gerçek ve tüzel kişilerdir. Yine anılan Kanun'da çevre temizlik vergisine ilişkin olarak işyerlerine özel herhangi bir muafiyet ve istisnaya yer verilmemiştir.

Bir önceki denetim döneminde Vergi Dairesi Başkanlığından temin edilen verilere göre belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren aktif işyeri sayısı 13.600'dür. Ancak, Belediye tarafından 2024 yıl sonu itibarıyla 5348 adet iş yerine çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edildiği görülmüştür. Faal iş yerleriyle karşılaştırıldığında, 8252 adet iş yerine çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği tespit edilmiştir. Kamu İdaresince çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmeyen mükelleflerin tespitine ilişkin çalışmalara başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisindeki faal işyerlerine çevre temizlik vergisi mükellefiyetlerinin tesis edilmesi ve gelir kaybına sebebiyet verilmemesi açısından söz konusu vergi kaynağına yönelik etkin bir yoklama ve takip mekanizması oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 9: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması

Belediye sınırları içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet yürüten işletmelerin bulunduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılmasının işyeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinde; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı ifade edilmiştir. İşyerlerine bu Yönetmelik'te belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemlerin bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmayacağı belirtilmiştir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2'nci maddesinde ise, bu Kanun hükümlerinden muaf tutulan iş yerleri düzenlenmiştir.

Diğer yandan, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Emre aykırı davranış" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında; yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye idarî para cezası verileceği ve bu cezaya emri veren makam tarafından karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeye göre, bir işletmenin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunması mümkün değildir. Ruhsatsız çalıştığı tespit edilen işletmelere mevzuatta düzenlenen müeyyidelerin uygulanması gerekmektedir.

Bir önceki denetim döneminde Vergi Dairesi Başkanlığından temin edilen verilere göre belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren aktif işyeri sayısı 13.600'dür. Bahse konu Vergi Dairesi Başkanlığından alınan bu işyeri sayısı içerisinde avukatlık büroları, eczaneler, doktor

muayenehaneleri, muhasebe büroları, özel eğitim kurumları, noterler gibi belediyeden ruhsat almak zorunda olmayan Kanun hükümlerinden muaf işyerleri de bulunmaktadır.

Belediye kayıtlarına göre; 2024 yılsonu itibarıyla toplam 3464 adet işyerinin Belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı aldığı tespit edilmiştir. Faal işyeri sayısının 13.600 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ruhsat verilen 3464 adet işyeri dışında geriye kalan 10136 adet işyerinin tamamının Belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf işyeri olamayacağı açıktır. Kamu İdaresince söz konusu tespitın giderilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı, süreçlerin henüz devam ettiği ifade edilmiştir. Kamu İdaresince söz konusu tespitın giderilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı, süreçlerin henüz devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla; İşyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren iş yerlerinin tespitine ilişkin etkin bir yoklama ve takip mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir

BULGU 10: Belediye Alacaklarının Zamanaşımına Uğratılması

Belediyenin ilan ve reklam vergisi, çevre temizlik vergisi, emlak vergisi gibi vergi alacakları ile idari para cezalarının büyük bir bölümünü oluşturan zabıta ve imar para cezalarının içinde yer aldığı alacaklarının, 1994-2018 yıllarına ait toplam 1.790.119,25 TL tutarındaki kısmının zamanaşımına uğratıldığı ve Belediye tarafından buna sebebiyet veren kişilere bu tutarların rücu edilmediği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin (f) bendinde, belediye başkanı, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli ve yetkili kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 60'ıncı maddesinin (e) bendinde ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarını takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

Buna göre belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli ve yetkili olanlar belediye başkanı ile mali hizmetler birimidir.

Zamanaşımı, bir davanın açılması veya bir hükmün yerine getirilmesi için kanunen belli olan sürelerin geçmesi; alacağın doğumunu takip eden ve kanunla belirlenmiş süre içinde alacaklının alacağını istememesi ya da alacağını tahsil etmek için borçluyu dava etmemesi

nedeniyle alacak hakkını isteme ve dava açma hakkının ortadan kalkması şeklinde tanımlanabilir.

Vergi alacaklarına ilişkin zamanaşımı hükümleri özel olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda (VUK) ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da (AATUHK) düzenlenmiştir. Vergi hukukunda zamanaşımı, sürenin geçmesi nedeniyle vergi alacağının ortadan kalkmasını ifade etmektedir. Bu durum devletin vergi alma yetkisini sınırlandırmakta ve vergi alacağını tahsil etmesini engellemektedir. Vergi alacaklısı olan kamu idaresi kanunların belirlediği süreler içinde vergiyi tahakkuk ettirmediği ya da tahsil etmediği takdirde, artık bu işlemleri yapma olanağını ve yetkisini kaybetmektedir.

Zamanaşımına uğramış vergi ancak mükellef tarafından rızaen ödenebilir. Böyle bir vergiyi idarenin talep etme yetkisi bulunmamaktadır. Ancak zamanaşımı süresinin kesilmesi veya durması hallerinde ise bu süre ilgisine göre ya yeniden başlamakta ya da kaldığı yerden devam etmektedir. AATUHK'nin tahsilat zamanaşımını düzenleyen 102'nci maddesinde; amme alacağının, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrayacağı ve zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemelerin kabul olunacağı yönündeki düzenleme de bunu ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 98 ve 102'nci maddelerinde yer alan atıflar ile AATUHK'nin 1'inci maddesindeki hükümler çerçevesinde; belediyelerin alacaklarının tarh, tebliğ ve tahakkuk işlemlerini VUK, takip ve tahsil işlemlerini ise AATUHK hükümleri doğrultusunda yapmak zorunda olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu alacakları için genel tahsil zamanaşımı süresi 5 yıl olmakla birlikte idari para cezalarında zamanaşımına ilişkin hükümler saklıdır. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Yerine getirme zamanaşımı" başlıklı 21'inci maddesinde, idari para cezalarında tutar esas alınarak zamanaşımı süreleri 3, 4, 5 ve 7 yıl olarak belirlenmiştir.

Ancak AATUHK'nin 106'ncı maddesi kapsamında yapılacak takip sonunda tahsili imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve VUK kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil) kadar olan tutarlar, terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilecektir.

Ayrıca VUK'un mükerrer 115'inci maddesi kapsamında ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergi ve bunlara ilişkin cezaların toplam tutarının 2024 yılı için 200 TL'yi aşmaması halinde de tahakkukundan vazgeçilebilecektir.

İdari para cezalarının AATUHK kapsamında takip edilen bir amme alacağı olmasından dolayı bu Kanun'un 103 ve 104'üncü maddelerinde düzenlenen tahsil zamanaşımını kesen haller ile tahsil zamanaşımının işlememesi hallerinin ayrıca dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle, idari para cezalarına ilişkin zamanaşımı sürelerinin kesilmesi veya işlememesine ilişkin hususların tespitinde 5326 sayılı Kanun ile AATUHK hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Usulüne uygun muhatabına tebliğ edilerek kesinleşen idari para cezalarının, tebliğin kesinleştiği yılı takip eden takvim yılının birinci gününden başlamak üzere, 5326 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinde düzenlenen sürelerde malvarlığı araştırmaları yapıp adına trafik veya tapu sicil müdürlüklerinde araç veya taşınmaz varlık tespit edilen yükümlülerin taşınır varlıkları hakkında satış işlemlerine başlanması, haczedilen gayrimenkullerin satış işlemine başlanması için ise satış komisyonları kurulması gerekmektedir. Ancak usulüne uygun muhatabına tebliğ edilerek kesinleşen idari para cezalarının kanunda belirlenmiş sürelerde tahsil edilmediği veya tahsil edilemeyeceği kesinleşen ve yükümlüsünün yapılan mal varlığı araştırmaları sonucu herhangi bir mal varlığı tespit edilemeyen yükümlüler hakkında aciz vesikası düzenlenmelidir.

Zamanaşımın bir kamu zararı olduğu dikkate alındığına; Anayasa'nın "Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" bölümünün 129/5 maddesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişisel sorumluluk ve zarar" başlıklı 12'nci maddesi ile "Kişilerin uğradıkları zararlar" başlıklı 13'üncü maddesi, Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'in 9, 10 ve 11'inci maddelerinde sırasıyla yer alan "Amirlerin Sorumlulukları", "Zararların Takibi ve Yapılacak İşlemler" ve "İdarenin Rücu Hakkı" başlıklı maddeleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; herhangi bir kamu görevlisinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır. Memurlarca verilen zararların miktarının tespiti ve ilgililerden tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz

yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli bulundukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.

Zamanaşımına uğratılan alacaklarda ortaya çıkabilecek diğer önemli bir husus ise şudur: Zamanaşımına uğradıktan sonra idarece talep edilecek bu alacaklar, kişiler tarafından dava konusu edilebilecek ancak süresi geçtiği için idare bu davaları büyük olasılıkla kaybedecektir. Dolayısıyla kaybedilen bu davalar ile ilgili olarak belediye bu kez “*vekâlet ücreti*”, “*yargılama gideri*”, “*harçlar*” ve “*dosyada yapılan diğer masraflar*” gibi kalemleri ayrıca ödemek zorunda kalacaktır. Zamanaşımına uğramış bir borcun eksik borç haline dönüşeceği dolayısıyla borçlunun sadece kendi isteğiyle borcunu ifa ettiği zaman, borcun tahsil edilebileceği unutulmamalıdır.

Yapılan denetimlerde; belediyenin mali hizmetler biriminden o belediyedeki tüm mükelleflerin sicil dosyaları istenmiştir. Zaman aralığı olarak 1994-2018 yılsonu esas alınarak idarenin tüm gelir kalemleri içerisinde zamanaşımına uğramış alacağı olup olmadığı kontrol edilmiştir. Tutarlara hatalı olduğu düşünülen tahakkuklar (gerçek kişiler için kimlik bilgileri belli olmayan, sicil dosyaları eksik olan vb.) dahil edilmemiştir. İcra birimlerinde takipte gözüken alacakların zamanaşımına uğramadığı varsayılmıştır. Yapılandırma kapsamındaki amme alacaklarının zamanaşımına uğramadığı varsayılarak rakamlara dahil edilmemiştir. Zamanaşımını kesen ve durduran haller de bu tutarlara dahil edilmemiştir. Ayrıca Belediyenin parasal sınırlar çerçevesinde yapabileceği terkinleri yapmadığı görülmüştür. Dolayısıyla tespit edilen zamanaşımı tutarlarında bu anlamda bir miktar değişiklik olabilecektir. Kamu İdaresince söz konusu bulguyla ilgili işlemlere başlanıldığı, alacakların takip ve tahsiline ilişkin hukuki ve idari süreçlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla; 1994-2018 yılları arasında mükellef sicil dosyaları bazında yapılan denetimlerde zamanaşımına uğramış toplam 1.790.119,25 TL’lik amme alacağının olduğu tespit edilmiş ancak bu alacakların takibinin yapılmadığı ve buna sebebiyet veren sorumlular hakkında Belediyenin rücu hakkını kullanmadığı görülmüştür.

BULGU 11: Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Kapsamında Belediye Şirketine Hakedişlerin Vergi ve Sosyal Güvenlik Prim Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi

Belediyenin personel çalışmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamındaki hakediş ödemelerinde vergi ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) pirim kesintileri düşüldükten

sonra hesaplanan tutar üzerinden Belediye Şirketine ödemede bulunduğu, bu kapsamda Şirketin SGK ve vergi dairelerine olan yasal yükümlüklerinin yüksek tutarlara ulaştığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek 20'nci maddesinde;

İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği,

Bu madde kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanının yetkili olduğu

hükümleri yer almaktadır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesine istinaden 09.04.2018 tarih ve 11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla kabul edilen İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar, 28.04.2018 tarih ve 30405 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Usul ve Esaslar'ın "Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinin dördüncü fıkrasında; idare tarafından şirkete personel gideri için yapılacak aylık ödemeler toplamının, hizmet alımı sözleşmesinde öngörülen işçi ücretleri esas alınarak hesaplanan;

- a) Asgari İşçilik maliyeti,
- b) Asgari işçilik maliyeti üzerinden hesaplanan %4 sözleşme giderleri ve genel giderler,
- c) İşçilikle bağlantılı ayni giderler,

ç) Asgari işçilik maliyeti ve işçilikle bağlantılı aynı giderler toplamı üzerinden %7'ye kadar belirlenecek kâr,

dâhil işçilik giderleri toplamını aşamayacağı, işçi ücretlerinin tespitinde asgari ücrette meydana gelen artışların dikkate alınacağı, asgari işçilik maliyeti, sözleşme giderleri ve genel giderler ile işçilikle bağlantılı aynı giderler ve kâr oranının, kamu ihale mevzuatı esas alınarak belirleneceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere; 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Belediyelerin kendi şirketleriyle imzaladıkları personel çalışmasına dayalı hizmet alımı sözleşmelerinin bir bütün olduğu görülmekte olup sözleşmede belirtilen hakediş tutarlarının bir kısmının ödenebileceğine ilişkin seçimlik hakları bulunmamaktadır.

Hakedişlerin vergi, sgk primi v.b tutarlar düşülerek eksik ödenmesi durumunda şirketler bu tutarları alacaklı kurumlara zamanında ödeyememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işlemektedir. Bu borçların ve gecikme zamlarının nihayetinde belediyeler tarafından ödeneceği, bu nedenle belediyelerin bütçesine fazladan külfet getireceği değerlendirilmektedir.

Belediye ile sermayesinin tamamı Belediyeye ait Şirket arasında imzalanan personel çalışmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri ile bu sözleşmelere dayalı olarak yapılan hakedişlere ait ödeme emirleri incelendiğinde; vergi ve SGK pirim kesintileri düşüldükten sonra hesaplanan tutarın ödemesinin yapıldığı, Belediyenin 31.12.2024 tarihi itibarıyla personel hizmet alımı hakedişleri kapsamında; 204.543.039,00 TL'si önceki yıla, 705.067.572,34 TL'si ise cari yıla ilişkin olmak üzere toplam 909.610.611,34 TL hakediş ödemesinden kaynaklanan borcu bulunduğu, cari yılda Şirkete yapılan hakediş ödemesinin ise 417.268.082,43 TL olduğu ve Şirkete hakediş ödemelerinin 492.342.528,91 TL tutarında eksik ödendiği 320-Faaliyet Borçları hesabının ayrıntısından görülmüştür. Bu çerçevede, 31.12.2024 yıl sonu itibarıyla Şirketin muhasebe kayıtları incelendiğinde, 480.334.902,26 TL birikmiş

SGK prim borcu ile 87.594.131,12 TL birikmiş vergi borcu olmak üzere toplam 567.929.033,38 TL tutarında ödenmemiş yükümlülüğünün bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, nakit yetersizliği ve kamulaştırmaz el atma davalarından dolayı banka hesaplarına bloke ve haciz konulması gibi durumlarla karşılaşılması nedenleriyle bulgu doğrultusunda hareket etmekte zorluk çekildiği, imkanlar el verdiğince ödemelere dikkat edileceği ifade edilmektedir.

Bu itibarla; Belediyenin, sermayenin tamamına sahip olduğu şirketiyle imzaladığı personel çalışmasına dayalı hizmet alımı sözleşmesi kapsamında; İdare tarafından hakediş tutarlarının şirkete eksik ödenmesi sebebiyle vergi, SGK primi v.b ödemelerin Şirket tarafından ilgili kurumlara zamanında ödenemediği, söz konusu borçlara gecikme zammı işletildiği, biriken borçların şirkete ve belediyeye mali külfet getirdiği göz önüne alınarak, İdare tarafından Şirkete olan borçların zamanında ödenmesine yönelik mali tedbirlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 12: Memur ve İşçi Personele Arşiv Araştırması ve Güvenlik Soruşturması Yapılmadan İşe Başlatılması

Antalya Konyaaltı Belediyesi tarafından işe başlatılan 22'si memur 63'ü işçi toplam 85 personel hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmadığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'inci maddesine göre; devlet memurluğuna alınacak kişilerin, kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreli hapis cezası ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile zimmet irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûmiyeti bulunmaması aranır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanarak çıkarılan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 4'üncü maddesinde; şirketlerde işe alınacakların affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlardan, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan mahkûm olmaması, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olması şartlarının aranacağı belirtilmiştir.

7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nun 3'üncü maddesinde ise arşiv araştırmasının, statüsü veya çalışma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında yapılacağı ve söz konusu araştırma da;

- Kişinin adli sicil kaydının, kişinin kolluk kuvvetleri tarafından hâlen aranıp aranmadığının, kişi hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının,

- Kişi hakkında kesinleşmiş mahkeme kararları ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinin beşinci ve 231 inci maddesinin onüçüncü fıkraları kapsamında alınan kararlar ile kişi hakkında devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların,

- Hakkında kamu görevinden çıkarılma ya da kesinleşmiş memurluktan çıkarma cezası olup olmadığının,

mevcut kayıtlardan tespit edileceği belirtilmektedir.

Yine aynı Kanun'un 7'nci maddesinde;

“Yaptırılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla Değerlendirme Komisyonu kurulur. Değerlendirme Komisyonu; ... diğer kamu kurum ve kuruluşlarında en üst yöneticinin görevlendireceği bir üst kademe yöneticisinin, ... teftiş/denetim, personel ve hukuk birimleri ile uygun görülecek diğer birimlerden birer üyenin katılımıyla başkan dahil en az beş kişiden ve tek sayıda olacak şekilde oluşturulur.

Memuriyet veya kamu görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak yorum içermeyen olgusal veriler, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kurum ve kuruluş bünyesinde kurulan Değerlendirme Komisyonuna iletilir.

Değerlendirme Komisyonu kendisine iletilen verilere ilişkin nesnel ve gerekçeli değerlendirmelerini yazılı olarak atamaya yetkili amire sunar...”

Denilerek yapılacak olan arşiv araştırması ve güvenlik soruşturmasının sonuçlarının nasıl değerlendirileceği ve değerlendirme komisyonunun nasıl oluşturulacağı açıklamıştır.

Konyaaltı Belediyesinin 2024 yılı personel işlemleri incelendiğinde çalıştırılan 22 memur ile 63 işçi personel için arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması yapılmadığı arşiv

araştırması yapılan 15 işçi personelin ise arşiv araştırmalarının işe başlamadan önce değil başlatıldıktan sonra yapıldığı görülmüştür. Kamu İdaresince söz konusu tespitin giderilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı, süreçlerin henüz devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, İdare tarafından personel yönetiminin sağlıklı yürütülmesi ve ileride mali külfet doğmasının engellenmesi amacıyla işe başlatılacak personel hakkında arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması işlemlerinin mevzuata uygun olarak yapılması ve elde edilecek verilerin mevzuatta belirtilen usullere uygun olarak kurulacak komisyon tarafından değerlendirilerek iş başı yaptırılmaları gerekmektedir.

BULGU 13: Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi'nin Konusu Dışında Hükümler İçermesi ve Üst Limit Şartına Uyulmaması

Belediye ile yetkili sendikanın 06.04.2022 tarihinde imzaladığı ve 01.04.2023 ile 30.03.2025 tarihlerini kapsayacak şekilde uzatılan Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi'nin konusu dışında hükümler içerdiği ve üst limit şartına uyulmadığı görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “1. Genel ilkeler” başlıklı 128'inci maddesinde, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin saklı olduğu hüküm altına alınmıştır.

01.09.2019 tarihli ve 30875 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı'nın Genel Hükümler başlıklı birinci kısmının “Kapsam” başlıklı 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında, bu Karar'da düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun “Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması” başlıklı 32'nci maddesinin bir ve ikinci fıkralarında, belediyelerde sosyal denge tazminatı ödenmesine ilişkin esaslara dair; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde de sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutar ile sınırlı olduğuna dair hükümlere yer verilmiştir.

Belediye ile sendika arasında imzalanan Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi'nin 1'inci maddesinde “Hukuki dayanak” başlığı altında, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri sözleşmenin dayanağı olarak belirtilmiştir.

Yapılan incelemede;

Sosyal Denge Tazminatı (SDS) yardımı başlıklı maddede Sosyal denge tazminatının mevzuatta belirlenen üst limitten (En yüksek devlet memuru aylığının %120'si) verildiği halde;

- Ramazan Bayramı'nda, bayramdan en az 10 gün önce %50 oranında SDS yardımı,
- Kurban Bayramı'nda, bayramdan en az 10 gün önce %100 oranında SDS yardımı,
- Okul öncesi, İlköğretim, Lise ve Dengi Okullar (Açık öğrenim hariç) için %100 oranında SDS yardımı,
- Yüksek Okul ve Üniversitede öğrenim gören (Lisans üstü ve açık öğrenim hariç) için %120 oranında SDS yardımı,
- Kendisinin veya eşinin doğum yapması halinde %100 oranında SDS tutarında SDS yardımı,
- Kendisi veya çocuklarının resmi nikâh ile evlenmesi halinde %100 SDS tutarında SDS yardımı,
- Kendisi, Eşi, çocuklarının veyahut anne ve babalarının ölümü halinde %100 SDS tutarında SDS yardımı,
- Dünya Engelliler Gününde, engelli personele %50 SDS tutarında SDS yardımı,
- 01 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nde %20 SDS tutarında SDS yardımı,
- Afetlerden zarar gören ve maliki bulunduğu konutun, deprem, yangın, sel gibi tabii afetlere maruz kalan memur/sözleşmeli personele uğradığı zarara göre aşağıda belirtilen şartları karşılaması halinde SDS tutarının 5 katına kadar SDS yardımı,

Yapılacağı hükümlerine yer verilmiş,

Diğer taraftan; Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi'nde, yukarıda belirtilen Kanunlar ve Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme hükümlerine aykırı olarak, “İşverenin Hak ve Yükümlülükleri”, “Sendikanın Yükümlülükleri”, “Başvuruların Yanıtlanması”, “Sosyal Çalışmalarda Yardımcı Olmak”, “Sendika Temsilcilik Odası İlan Tahtası Tahsisi”, “Çalışanlarla İlgili Talimatlar”, “Çalışanların Listesinin Verilmesi”, “Sendika Yönetici ve Temsilcilerinin İşyeri Sendikal Çalışmaları”, “Sendika ve Şube Yöneticileri ile Sendika Temsilcileri ve Yetkileri Güvencesi” “Sendika Üyelerinin Hakları”, “Üyelik Aidatı”, “Sendikal İzinler”, “Diğer Haklar ve Ücretli İzinler”, “İş Sağlığı ve Güvenliği” başlıkları altında sözleşmenin konusu ile bağdaşmayan hükümlere yer verildiği tespit edilmiştir. Kamu

İdaresince söz konusu tespitın giderilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı, süreçlerin henüz devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre imzalanacak toplu sözleşmenin konusu, memur ve sözleşmeli personele yapılacak sosyal denge tazminatı ödemesi tutarının belirlenmesi olup, sosyal denge ödemesiyle ilgili olmayan ve 4688 Kanun hükümlerine aykırılık oluşturacak düzenlemelere sözleşmede yer verilmemeli ve belirlenecek sosyal denge ödemelerinin her ne ad adı altında olursa olsun toplam tutarının üst limit olan en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sini aşmaması gerekmektedir.

BULGU 14: Belediyenin Sürekli İşçi Kadrolarına Mevzuata Aykırı Personel Alımı Yapılması

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) üzerinden yapılan ilan, sözlü ve uygulamalı mülakat sonucunda Belediyenin sürekli işçi kadrolarına ataması yapılan 63 kişinin, işe alım süreçlerine ilişkin işlemlerin mevzuata uygun olmadığı görülmüştür.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49'uncu maddesinin;

Birinci fıkrasında; norm kadro ilke ve standartlarının Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirleneceği, belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadrolarının ise bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirleneceği,

Sekizinci fıkrasında; belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamayacağı, nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oranın yüzde kırk olarak uygulanacağı, bu oranların aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamayacağı, yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararının, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edileceği

hükümlerine yer verilmiştir.

28.04.2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel

Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esasların” 5’inci maddesinin birinci fıkrasında; idarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’na göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı, personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamayacağı açıklanmıştır.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik’in “Sürekli işçi kadroları” başlıklı 13’üncü maddesi uyarınca sürekli işçi kadrolarının norm kadro standardı, Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro Standartları Cetvelinin ilgili bölümünde gösterilmiş olup belediyeler ile bağlı kuruluşları ve mahalli idare birliklerinin kendi alt grupları için tespit edilen sayıyı aşamayacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in ekinde yer alan Ek-4’de de kadro kütüklerine yer verilmiş olup işçi kadro kütüğünde belirtilen sürekli işçi kadro unvanları; usta, ustabaşı, işçi, aşçı, operatör, şoför, yağcı, temizlik işçisi olarak belirlenmiştir. Bu düzenleme neticesinde belediyelerde görev yapan sürekli işçilerin yukarıda belirtilen unvanlar dışında görevlendirilmemesi gerekmektedir.

Belediyelerde, Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında İŞKUR aracılığıyla sürekli işçi alımı yapılmaktadır.

03.06.2022 tarihli ve 31855 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yapılmasına Dair Yönetmelik’in “Hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacaktır” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasında; statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında arşiv araştırması yapılacağı hükmü yer almaktadır.

Konyaaltı Belediyesinin 08.02.2024 tarih ve 198 sayılı yazısı ile Antalya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne; 15’i Portakal Yetiştiricisi, 16’sı Limon Yetiştiricisi, 16’sı Fasulye Yetiştiriciliği, 14’ü Hayvan Bakıcısı, 6’sı Sıhhi Tesisatçı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı (Güneş Panelleri ve Fotovoltaik Sistemleri Kurulum Bakım ve Onarım Elemanı), 1’i Antrenör (Spor Eğitmeni), 1’i İş Güvenliği Uzmanı (Tehlikeli Sınıf B), 1’i de Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı meslek kodlarında olmak üzere ekli formlarda nitelikleri belirtilen toplam 70 işçi

alımını yapılacağı bildirilmiş ve söz konusu işçi alım ilanının 09.02.2024 tarihinden itibaren 5 gün süreyle yapılması talep edilmiştir.

Ardından, 12.02.2024 tarih ve 215 sayılı Başkanlık oluru ile İŞKUR tarafından bildirilecek adaylara Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik esasları çerçevesinde başvuru evraklarının incelenmesi, uygulama/sözlü mülakatların icra edilebilmesi maksadıyla kadrolu işçi alım heyetleri adı altında komisyonlar oluşturulmuştur.

Antalya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünün 14.02.2024 tarihli ve 15497724 sayılı yazısından;

Söz konusu mesleklerdeki daimî statüdeki 70 kişilik işçi taleplerinin, ilçe genelinde karşılanmak üzere 09.02.2024-13.02.2024 tarihlerinde İŞKUR İnternet sayfası ve İŞKUR İlan Panosunda kamuoyuna duyurulduğu,

Kuraya tabi olarak ilan edilen Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı ilanına 1 kişi, İş Güvenliği Uzmanı (Tehlikeli Sınıf-B) ilanına 1 kişi, Antrenör (Spor Eğitmeni) ilanına 2 kişi, Sıhhi Tesisatçı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı (Güneş Panelleri ve Fotovoltaik Sistemleri Kurulum Bakım ve Onarım Elemanı) ilanına 8 kişi, Hayvan Bakıcısı ilanına 22 kişi, Fasulye Yetiştiricisi ilanına 20 kişi, Limon Yetiştiricisi ilanına 19 kişi ve Portakal Yetiştiricisi ilanına 20 kişi başvurmuş olup başvurularla ilgili meslek kodlarına göre nihai listeler oluşturularak yazı ekinde Belediyeye gönderildiği anlaşılmıştır.

Belediyenin kurumsal internet sitesinde sınava girmeye hak kazanan adaylara ilişkin herhangi bir duyuru yayınlanmadan, başvuruları kabul edilen adayların 15-16 Şubat 2024 tarihlerinde sınav ve mülakatlarının tamamlandığı, Belediyenin kurumsal internet sitesinde 16.02.2024 tarihinde yapılan sınav sonuç duyurusunun ardından 22.02.2024 tarih ve 288 sayılı Başkanlık Oluru ile belirlenen meslek kodlarına sürekli işçi statüsünde 63 kişinin atamasının yapıldığı ve Belediye birimlerinde görevlendirildiği anlaşılmıştır.

05.03.2024 tarihli ve 378 sayılı Başkanlık oluru ile yürürlükteki Toplu İş Sözleşmesinin 29'uncu maddesinin (a) fıkrası uyarınca belirlenen mesleklerde sınav açılmasına ve bu sınavda görev yapmak üzere heyetler oluşturulmasının uygun bulunduğu, birimlerden meslek kodu değişikliği sınavına katılmak için başvuru yapanlar arasından 09.03.2024 tarihinde yapılan sınavda başarı gösteren 70 sürekli işçinin 11.03.2024 tarihli ve 440 sayılı Başkanlık onayı ile mühendis, mimar, hemşire, grafiker, eğitmen, kontrolör, fizyoterapist, büro işçisi, antrenör vb.

yeni meslek kodlarına geçişlerinin yapıldığı, bunlardan 61'inin ise 22.02.2024 tarihinde sürekli işçi kadrolarına ataması yapılan kişiler olduğu görülmüştür.

21.08.2024 tarih ve 1500 sayılı Başkanlık oluru ve 26.08.2024 tarih ve 1525-10415 sayılı görevlendirme emri ile Belediye Müfettişliğince söz konusu işçi alımlarına ilişkin iş ve işlemlerinin usulüne uygun olup olmadığının incelenmesi sonucunda 24.10.2024 tarihli ve M01- 2024/3 sayılı İnceleme Raporu düzenlenmiş ve Belediye Başkanlığının 05.11.2024 tarihli ve 12932 sayılı yazısı ile ilgililer hakkında 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerin Yargılanması Hakkında Kanun çerçevesinde değerlendirilmek üzere Antalya Valiliğine gönderilmiştir..

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ile Belediye kadrolarına sürekli işçi alımı ile ilgili iş ve işlemlerin incelenmesinde;

Konyaaltı Belediyesince, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte belirtilmeyen meslek kodları için sürekli işçi kadrolarına alımlarının gerçekleştirildiği, mezkûr Yönetmelikte sürekli işçi kadrolarına ilişkin standartların açıkça belirlendiği ve belirlenen unvanlar dışında sürekli işçi istihdam edilmesinin mümkün olmadığı, bu itibarla sürekli işçilerin görev yaptıkları kadro unvanı ile meslek kodlarının aynı olması gerektiği,

Başvuru işlemleri ile ilgili olarak;

Belediyenin kurumsal internet sitesinden sınava girmeye hak kazananlar için yapılması gereken duyurunun yapılmadığı,

İş Güvenliği Uzmanı haricindeki tüm meslek kodları için kabul edilen sertifikaların kişisel gelişim niteliğinde olduğu, kamuoyuna duyurulan ilanda başvuruların kabulü için İdareye MEB onaylı sertifikaların sunulması gerektiği, bu itibarla kişisel gelişim sertifikalarının kabul edilmesi ile kamuoyuna duyurusu yapılan ilanda belirtilen şartlara uyulmadığı,

Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı meslek kodunda 1 sürekli işçi alımında; bu meslek kodunda istihdam edilecekler için üniversite mezunu ve KPSS şartı aranması gerekirken, işçi alım ilanında lise mezunu olmak şartına yer verilmek suretiyle ilanın usulüne uygun şekilde yapılmadığı, ayrıca adayın ilanda belirtilen deneyim şartını taşımadığı ve söz konusu meslek kodu için aranılan sertifikalardan birine sahip olmadığı, bu itibarla şartları taşımayan adayın işe alınmasına imkân tanındığı,

Antrenör (Spor Eğitmeni) meslek kodunda 1 sürekli işçi alımında; bu meslek kodu için işçi alım ilanında adaylarda en az 3 yıllık deneyim şartının arandığı, ancak 3 yıllık deneyimli olma şartını taşımayan adayın atamasının yapıldığı,

Bu hususlarla ilgili olarak Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uyulmadığı,

22.02.2024 tarihinde sürekli işçi kadrolarına yukarıda açıklanan meslek kodları ile ataması yapılan 61 kişinin, işe alımlarının üzerinden 20 gün dahi geçmeden 09.03.2023 tarihinde yapılan sınav sonucunda 11.03.2024 tarih ve 440 sayılı Başkanlık onayı ile eğitim durumlarına göre; inşaat mühendisi, çevre mühendisi, ziraat mühendisi, mimar, hemşire, grafiker, eğitmen, kontrolör, fizyoterapist, taşınır kayıt yetkilisi, büro işçisi, antrenör vb. yeni meslek kodlarına geçişlerinin yapılmasının; çalışma barışına olumsuz etkileri olduğu gibi Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu,

Belediye tarafından sürekli işçi kadrolarına ataması yapılan kişiler için arşiv araştırması yapılmamış olmasının, 03.06.2022 tarihli ve 31855 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yapılmasına Dair Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu,

Vergi ve SGK primi kesintileri düşüldükten sonra Belediyenin şirket personeli dahil personel giderleri ile ilgili olarak; 2023 yılında %0,48 oranında, 2024 yılında ise %14,58 oranında limit aşımı gerçekleştirildiği görülmekte olup bu durumda Belediyenin 2024 yılında yeni personel alımı yapmaması gerekirken, sürekli işçi kadrolarına 63 personel atanmasının mevzuata aykırı olduğu,

değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu istihdam süreci ile ilgili olarak imzası bulunan bazı personel hakkında idari ve hukuki süreçlerin devam ettiği, Belediye İşçi Disiplin Kurulu Kararına istinaden bahse konu işçi personelin iş akdi fesih işlemlerinin başlatıldığı ve yürütülmesine devam edileceği, aynı zamanda Ekim 2024 tarihinden bu yana statüsü fark etmeksizin çalıştırılmaya başlayan tüm personel için arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması işleminin yapılmasına dikkat edildiği, şirket personeli dahil personel giderlerinin, cari yıl ve

izleyen yıllarda %40 oranının altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılmamasına özen gösterileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, Belediyenin sürekli işçi kadrolarına mevzuat hükümlerine aykırı iş ve işlemler sonucunda usulsüz olarak ataması yapılan işçilerle ilgili idari, mali ve hukuki işlemlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 15: İmara Aykırı Yapılara İlişkin Encümen Kararlarının Uygulanmaması

İmar ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılar için düzenlenen yapı tatil zabıtlarına ilişkin mevzuatta öngörülen süre içerisinde ruhsat alınmayan veya ruhsata uygun hale getirilmeyen yapılara yönelik encümen kararlarının yerine getirilmediği, imara aykırılığın giderilmemesi halinde ek mali külfetlerin doğabileceği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun “Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar” başlıklı 32'nci maddesinde, ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığının ilgili idarece tespitinin yapılacağı ve yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin devamında; durdurmanın, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağı, bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibinin, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak mührün kaldırılmasını isteyeceği, aykırılığın giderilmiş olduğunun veya ruhsat alındığının ve yapının bu ruhsata uygunluğunun, inceleme sonunda anlaşılması durumunda mührün kaldırılarak inşaatın devamına izin verileceği ifade edilmiştir.

Aksi durumda ruhsatın iptal edileceği, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binaların, belediye encümeni kararını müteakip belediye tarafından yıktırılacağı ve masrafinin yapı sahibinden tahsil edileceği, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların, yıkım maliyetlerinin döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabileceği veya yıktırılabilceği, bu durumda yıkım maliyetlerinin %100 fazlası

ile ilgili idareden tahsil edileceği, ilgili idarenin ödememesi durumunda 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde, 2023 yılında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı 172 adet, 2024 yılı için 42 adet yer için yıkım kararı alındığı, yargı süreci devam eden 14 yapı haricinde 48 adet yapının Belediye ekiplerince veya ilgililerince yıkıldığı, 27 adet yapı için gölgelik, tente izni alındığı, geriye kalan 125 imar mevzuatına aykırı yapı için ise herhangi bir yıkım işlemi gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir. Kamu İdaresince söz konusu bulguyla ilgili işlemlere başlanıldığı, hukuki ve idari süreçlerin henüz devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yıkım kararı alınan ruhsatsız ya da ruhsat eklerine aykırı yapılara ilişkin gerek ek mali külfet gerekse ileride telafisi mümkün olmayan zararlar ile karşılaşılması için mevzuat hükümleri çerçevesinde gereğinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 16: Konyaaltı Belediyesi Hizmet Alanı İçerisinde İmara Aykırılıkların Bulunması ve Kaçak Yapılarla İlgili Etkin Bir Çalışma Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde imara aykırı ve kaçak yapılara ilişkin 3194 sayılı İmar Kanunu'na göre yapılması gereken iş süreçlerinin tam olarak yerine getirilmemesi sonucu meydana gelen mevzuata aykırı hususların tespit edildiği ancak bu aykırılıkların önlenmesinde Belediye tarafından etkili bir çalışma yapılmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Kullanma izni alınmamış yapılar" başlıklı 31'inci maddesinde:

"İnşaatın bitme günü, kullanma izninin verildiği tarihtir. Kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılarda izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmazlar. Ancak, kullanma izni alan bağımsız bölümler bu hizmetlerden istifade ettirilir."

"Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde:

"Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. (Ek cümleler:14/2/2020-7221/10 md.)"

Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir. Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar hanesindeki kayıt kaldırılmaz.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. (Değişik cümle:14/2/2020-7221/10 md.) Bu tebligatın bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.”

denilmektedir.

“İdari müeyyideler” başlıklı 42’nci maddesinde:

“Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

(Değişik cümle:14/2/2020-7221/11 md.) Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan ya da 27 nci madde kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapılanların sahibine, yapı müteahhidine ve aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere, yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, bin Türk lirasından az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanır: ...”

denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Belediye tarafından uygulanması gereken iş akışlarını şöyle özetlemek mümkündür:

1. Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan uygulamalarla ilgili 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32'nci maddesine göre yapı tatil zaptı tutulur, aykırılık fotoğraflanır.

2. Yapı tatil zaptı yapının bulunduğu mahalle muhtarına da imzalatırılarak 1 nüshası aykırılık bulunan yapıya asılır ve fotoğraflanır. 1 nüshası muhtara teslim edilir.

3. Yapı tatil zaptı Tapu Müdürlüğüne, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne üst yazı ile gönderilir.

4. Yapı tatil zaptının tutulduğu tarih itibari ile 10 gün içerisinde karar alınabilmesi için yazılı olarak Encümene gönderilir.

5. Alınan Encümen kararı İmar Müdürlüğü veya Yapı Kontrol Müdürlüğüne üst yazı ile gönderilir.

6. Encümen kararı Müdürlükçe ilgililerine tebliğ edilir.

7. Tebliğ mazbatası Müdürlüğe ulaştığında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesine göre hesaplanan para cezasının tahsili için Mali Hizmetler Müdürlüğüne üst yazı ile encümen kararı ve tebliğ mazbatası gönderilir.

8. Tebliğ mazbatasındaki tebliğ tarihinden itibaren bir ay sonra yapının kontrolüne gidilir. Durum tespit tutanağı tutulur ve fotoğraflanır.

9. Aykırılık giderildiyse dosya kapatılır. Yasal süre içerisinde aykırılığın düzeltildiğine dair 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesi (ç) bendi uyarınca ilave edilen tutar kadar ceza bedeli toplam ceza bedelinden düşülerek tahsilatının yapılması için Mali Hizmetler Müdürlüğüne üst yazı ile encümen kararı ve durum tespit tutanağı gönderilir. Durum tespit tutanağı Tapu Müdürlüğüne, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne üst yazı ile gönderilir.

10. Aykırılık giderilmediyse, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinde belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı davranmaktan para cezası alınması, İmar Kanunu'nun 31'inci maddesine göre elektrik ve su hizmetlerinin kesilmesi, 32'nci maddesine göre yıkım kararı alınması ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesi gereğince imar kirliliğine neden olma suçundan karar alınabilmesi için konu Encümene yazılı olarak gönderilir.

11. Alınan Encümen kararı İmar Müdürlüğü veya Yapı Kontrol Müdürlüğüne üst yazı ile gönderilir.

12. Encümen kararı Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilerek ilgilisi hakkında suç duyurusunda bulunulur.

13. Para cezasının tahsili için Mali Hizmetler Müdürlüğüne üst yazı ile encümen kararı gönderilir.

14. Encümen kararı İmar Müdürlüğü veya Yapı Kontrol Müdürlüğüne ilgililerine tebliğ edilir.

15. Tebliğ mazbatasını İmar Müdürlüğü veya Yapı Kontrol Müdürlüğüne ulaştığında yıkım programına alınması için Yıkım Servisine havale edilir.

16. Yıkım tarihi belirlenir ve ilgisine yıkım yapılacağı tarih tebliğ yazısı ile gönderilir.

17. Yıkım yapılacağına dair Fen İşleri Müdürlüğüne, Zabıta Müdürlüğüne, Emniyet Müdürlüğüne, aykırı yapının bulunduğu Mahalle Muhtarlığına, Elektrik ve Su İdarelerine yazı gönderilir.

18. Yıkım tarihinde yapının kontrolüne gidilir. Yıkım tespit tutanağı tutulur ve fotoğraflanır.

19. Aykırılık giderildi veya Fen İşleri Müdürlüğü tarafından yıkım yapıldı ise; dosya kapatılır.

20. Yıkım yapılamadı ise; konut dokunulmazlığı nedeniyle içeri girilemediğinden ilgili mahkemelerden mahale giriş kararı alınması için Hukuk İşleri Müdürlüğüne yazılır.

Yukarıda özetlenen süreçlerin Antalya Konyaaltı Belediyesinde yıllardır tam olarak yerine getirilmediği anlaşılmış olup, 2023 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer verilen aşağıdaki bazı tespitlere ilişkin süreçlerin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

1. 5 Yıldızlı Otellerdeki Aykırılıklar

Şehir merkezinde bulunan 5 yıldızlı bazı otellerde yapılan fiili denetimlerde aykırılıklar tespit edilmiştir. Bunlar arasında yapı kayıt belgesi olan oteller, tespit edilen aykırılıkları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne beyan edip gerekli ödemeleri yaparak mevcut

durumlarını güncelleyip aykırılıkları düzeltme yoluna gitmiştir. Ancak yapı kayıt belgesi olmayanlar için yasal süreçler başlatılmıştır.

Örneğin; Konyaaltı Belediyesi sınırları içerisindeki 5699 ada, 1 parsel sayılı taşınmazda bulunan 5 yıldızlı bir otelde, ruhsat eki mimari projesine aykırı imalatlar ile ilgili 21.08.2023 tarih - 3815 sayılı Konyaaltı Belediye Başkanlığı yazısı gereği dosyasında ve mahallinde yapılan kontroller sonucunda ruhsat eki mimari projesine aykırı olarak toplamda 13.626 m² aykırı imalat bulunduğu tespit edilmiştir.

Bu aykırılığın 10.425 m²'lik kısmının ise iskan öncesi ve otel inşaatı sırasında aksların büyütülmesi ve kat yüksekliğinin artırılması sonucu bina hacminin arttırılarak betonarme kısımda fazla imalat yapılması sonucu oluştuğu görülmüştür. Oysa inşaat yapım sırasında sorumluluk; ruhsat eki mimari projesine aykırı betonarme imalatlarına ilişkin denetim ve kontrol görevi ile genel iskan belgesi, yapı kullanma izin belgesi düzenlemek ve onaylamak Belediyeye ait iken, bu yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak kısmen veya tamamen bitirildiğine dair ilgili idareye rapor vermek ise bu yapının yapı denetim firmasına aittir.

2. Şehir Merkezinde Yer Alan Kafeterya ve Restoranların Yapmış Oldukları Gölgelek ve Çardaklarla Elde Edilen Kapalı Alanlar

Konyaaltı Belediyesi sınırları içerisinde bulunan zemin kat iş yerlerinin, ön ve yan bahçelere gölgelek yapılmasına dair 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı'nda yer alan tanımlara aykırı olarak mevcudun çok üzerinde kapalı alan elde edildiği ve bu durumun bu işyeri sahiplerine veya kiracılarına haksız alan ve kazanç sağladığı tespit edilmiştir.

Örneğin 100 m²'lik bir dükkanın ön ve yan tarafları tamamen kapatılarak 300 m²'lik ekstra bir kapalı alan daha elde edilmiştir. Konyaaltı Belediye Meclisinin 03.05.2018 gün ve 49 sayılı kararı ile onaylanan 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı'nda:

“Ön bahçeli nizam yapı adalarındaki zemin kat iş yerlerinin, ön ve yan bahçelere gölgelek yapılması şartları: gölgeleklerde üst kısımda açılır kapanabilir sistem yapılabilir. Gölgelekler araç ve yaya giriş çıkışını engellemeyecek şekilde ön ve yan parsel sınırları içinde yapılabilir. Yapılacak gölgelekler kesinlikle betonarme olamaz. Destek aldığı kolonlar kesiti 20 cm x 20 cm'yi aşmayan ahşap, çelik, alüminyum veya demir doğramalardan, sökülebilir, takılabilir tarzda yapılacaktır. Gölgelekler kent estetiğine ve iklim koşullarına uygun şekilde tasarlanmalı, her türlü güvenlik tedbiri alınmalıdır. 634 Sayılı kanun hükümlerine uyulmak

kaydıyla yapı ruhsatına tabi olmayıp Etüd Proje Müdürlüğünden izin alınmadan gölgelik yapılmayacaktır.”

Denilmek üzere gölgelik yapma şartları açıkça belirtilmiştir. Buna göre; gölgeliklerin araç ve yaya giriş çıkışını engellememesi, betonarme olmaması, destek kolonlarının 20 cm x 20 cm’yi aşmayan ahşap, çelik, alüminyum veya demir doğramalardan, sökülebilir, takılabilir tarzda olması ayrıca gölgelik yapılmadan önce Belediyenin Etüd Proje Müdürlüğünden izin alınması gerekmektedir.

Ancak fiili durumda Etüd Proje Müdürlüğünden herhangi bir izin alınmadığı gibi mevcut yapıların çoğunun plan notlarındaki tanımlara uymadığı görülmüştür.

3. Tarla Vafında Olup İmarsız Alanlara Yapılan Havuzlu Villalar, Düşün Salonları, Depolar gibi Betonarme ve Sabit Yapılar

Konyaaltı Belediyesi sınırları içerisinde tarla vafında olup imarsız olan bazı mahallelerde örneklem yoluyla seçilen yerlerde yapılan denetimler sırasında; tek veya iki katlı havuzlu villalar (hatta bunlardan bazılarının malikane vafında olduğu görülmüş) ile düşün salonları, depolar ve daha birçok kaçak yapı yapıldığı ancak bunlara ilişkin yukarıda özetlenen süreçlerin İdare tarafından yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabından, bu hususlara ilişkin olarak; Belediye tarafından encümen kararları doğrultusunda idari para cezaları tahakkuk ettirildiği, bazı yapılara ilişkin aykırılıkların giderildiği, bazı yapıların yıkım ihalesi kapsamına dahil edildiği anlaşılmış olsa da imara aykırılıkları devam eden yapılara ilişkin adli ve idari süreçler ile tahakkuk ettirilen idari para cezalarının tahsilatı ile ilgili mali süreçlerin devam ettiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen imara aykırı ve kaçak yapılara ilişkin Belediye tarafından uygulanması gereken iş akışlarının yerine getirilmesini teminen hukuki, idari ve mali tedbirlerin ivedilikle alınarak, süreçlerin hassasiyetle takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Derneklere Taşınmaz Tahsis Edilmesi

Mülkiyeti belediyeye ait olan taşınmazların derneklere tahsis edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75’inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediyenin belediye meclisinin kararı olmak şartı ile görev ve sorumluluk alanına giren konularda kendilerine ait taşınmazları asli görev ve

hizmetlerinde kullanılmak üzere kamu idarelerine veya mahalli idarelere devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği hükmüne yer verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Taşınmaz tahsisi” başlıklı 47’nci maddesinde; kamu idarelerinin mevzuatlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devlete ait olan taşınmazları birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği ifade edilmiştir.

Sayıştay Genel Kurulunun 2017/1 Esas ve 5415/1 Karar No’lu İçtihadı Birleştirme Kararı’nda ise; belediyelerin mülkiyetlerindeki taşınmazlarını 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun sosyal ve ekonomik amaçlı arsa ve konut üretimine ilişkin 69’uncu maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere aynı Kanun’un 75’inci maddesi ile 5018 sayılı Kanun’un 47’nci maddesi çerçevesinde, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararla ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerine hükmedilmiştir.

Bu düzenlemelere göre belediyeler kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilecek veya tahsis edebilecektir. Ancak yapılan incelemelerde, mülkiyeti Belediyeye ait olan 5 adet taşınmazın derneklere tahsis edildiği tespit edilmiştir. Kamu İdaresince, söz konusu tahsislerin iptaline ilişkin işlemlerin başlatıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla; Belediyenin mülkiyetindeki taşınmazların vakıf ve derneklere tahsis edilmesi mevzuata uygun olmadığından, bu tür tahsislerin sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 18: Trafo Yerlerinin Devir İşlemlerinin Yapılmaması

Belediyenin mülkiyetinde bulunan trafo yerlerinin devir işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’nun “Bir idareye ait taşınmaz malın diğer idareye devri” başlıklı 30’uncu maddesinde, kamu tüzel kişilerinin ve kurumlarının sahip oldukları taşınmaz mal, kaynak veya irtifak haklarının diğer bir kamu tüzel kişisi veya kurumu tarafından kamulaştırılamayacağı, taşınmaz mala ihtiyacı olan idarenin, Kanun uyarınca taşınmazın bedelini tespit edeceği ve ödeyeceği bedeli de belirten bir yazı ile taşınmaz sahibi idareye devir için başvuracağı belirtilmiştir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun “Taşınmaz temini işlemleri” başlıklı 19'uncu maddesinin ikinci fıkrasında, dağıtım faaliyetinde bulunan lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin lisansa konu faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini taleplerine yönelik işlemlerin 2942 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütüleceği, taşınmaz temini taleplerinin yapılan değerlendirme sonucunda uygun görülmesi halinde alınan kararların kamu yararı kararı yerine geçeceği ve herhangi bir makamın onayına tabi olmayacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; Belediyenin mülkiyetinde yer alan, imar planında trafo yeri olarak belirlenen ve halihazırda üzerinde trafo bulunan 14 taşınmaza ilişkin herhangi bir devir bedeli belirlenmediği ve devir tescil işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresince mülkiyeti Belediyeye ait olan trafo yerlerinin devir işlemlerine ilişkin yazılı olarak talepte bulunulduğu ve söz konusu taşınmazlara ecrimisil uygulanmaya başlanıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, söz konusu taşınmazların devir tescil işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İş Yerlerinin Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespiti ilişkin düzeltici işlemlerin henüz devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır
Personel Giderinin Yasal Sınırı Aşması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu tespiti 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda "Belediyenin Sürekli İşçi Kadrolarına Mevzuata Aykırı Personel Alımı Yapılması" başlıklı bulgu altında yer verilmiştir.
Konyaaltı Belediyesi Hizmet Alanı İçerisinde İmara Aykırılıkların Bulunması ve Kaçak Yapılarla İlgili Etkin Bir Çalışma Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespiti ilişkin hukuki ve idari süreçlerin devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
İmara Aykırı Yapılara İlişkin Encümen Kararlarının Uygulanmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespiti ilişkin hukuki ve idari süreçlerin henüz tamamlanmadığı anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetlerinde Eksiklikler Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespiti ilişkin düzeltici işlemlerin henüz devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
Bütçe Emanetlerinde Bekleyen Tutarların Kayıtlara Alınış Sırasına Göre Ödenmemesi Nedeniyle Faiz ve İcra Giderleri Gibi Yükümlülüklerle Katlanılması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu tespiti 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda "Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması" bulgu başlığı altında yer verilmiştir.
Derneklere Taşınmaz Tahsis Edilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
Trafo Yerlerinin Devir İşlemlerinin Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespiti ilişkin hukuki ve idari süreçlerin henüz devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır
İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespiti ilişkin düzeltici işlemlerin devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
İşyeri Çalışma Ruhsatı Harcından Muaf Olan İşyerlerinin Vergi Yükümlülükleri Açısından Takibinin Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespiti ilişkin düzeltici işlemlerin henüz devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır

Belediye Alacaklarının Zamanlaşımına Uğratılması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
Belediye Sınırları İçerisinde İşletilen Kaynaklardan Kaynak Suları Harcının Alınmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespiti ilişkin hukuki ve idari süreçlerin henüz tamamlanmadığı anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır
Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinin Konusu Dışında Hükümler İçermesi	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.